

## FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

### What is Toki Pona?

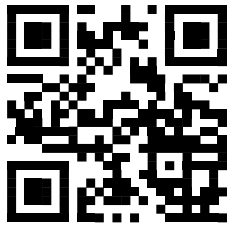
It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

### Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages. There are different reasons for different speakers.

### How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book by Sonja Lang. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:



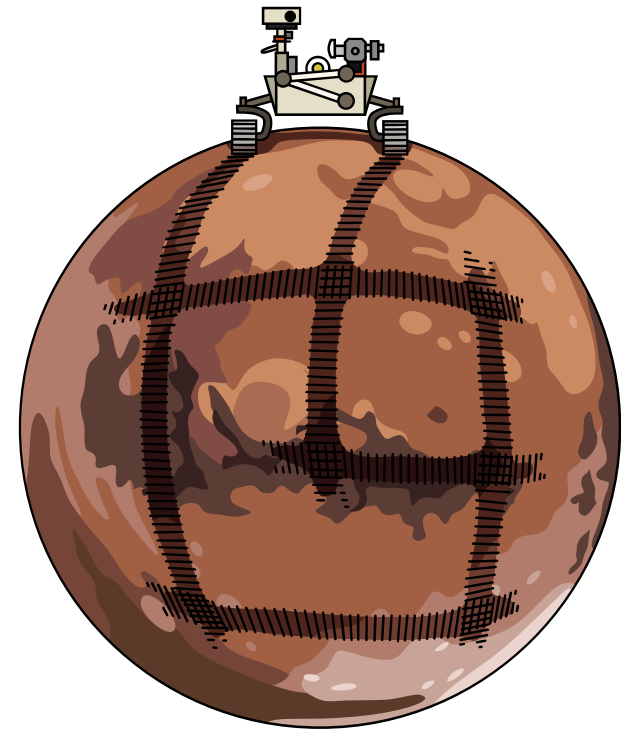
[liputenpo.org](http://liputenpo.org)

**If you want to join us, that's great!**

ISSN 2752-4639



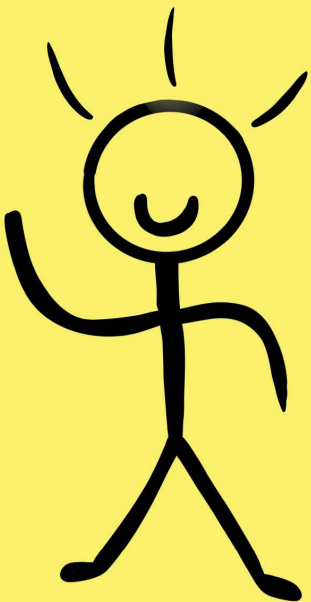
# lipu tenpo



nanpa mun

o kama pona lon  
lipu tenpo nanpa  
mun!  
ni li lipu tenpo  
nanpa tu.  
o lukin e nimi lon  
poka pi toki ni.  
sina ken lukin e ona  
lon lipu ni.  
tenpo ni la mi jo e  
lipu mute pi nasin  
sona.  
mi wile e ni: lipu  
tenpo li pona tawa  
sina!

-jan Sonatan



## jo

- 2 **kulupu**  
pali kulupu pi lipu tenpo li seme?
- 3 **toki pona**  
toki pona li sama ala sitelen Sonko
- 4 **sona**  
ilo tawa li tawa mun loje
- 5 **mani Pikon** li seme?
- 6 nasin Tama li seme?
- 7 ma li kama seli
- 8 wan tan mute en mute lon wan
- 9 **pilin**  
pilin tawa "akesi seli lili"
- moku**  
o pali e moku Kumikelejese (gu-  
miklgijza)
- 10 **toki**  
ma pi nimi pona
- 11 toki pi akesi suli  
kon nena
- 12 **toki musi**  
leko nimi  
tomo  
kijetesantakalu o!
- 13 **sitelen esun**  
nimi pi pu ala

## jan pali

- jan pi pali toki
- jan Ali  
jan Alonola  
jan Lentan  
jan Sinke  
jan Sose  
jan Ke Tami  
jan Telakoman  
jan Tomisu  
kulupu Alesanwa
- jan pi pali sitelen
- jan Tenten  
jan Sose L-S  
jan Ke Tami  
jan Aki  
jan Sali  
jan Alonola  
jan Atan
- jan lawa
- jan Keseke  
jan Sonatan
- jan pi lipu lukin
- jan Alonola  
jan Atan  
jan Simo  
jan Sonatan
- jan pali ante
- jan Peja  
jan Alonola
- sina wile ala wile pali tawa lipu tenpo?  
o tawa lon lipu liputenpo.org!
- lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi  
mute lon ilo Siko (Discord).

CC-BY-SA 4.0

lawa jo © 2021 tan jan pali pi lipu tenpo  
copyright © 2021 by contributors of lipu tenpo

*sitelen esun li tan lipu tenpo ala.  
lipu tenpo li kama jo ala e mani tan ni.*



**mi wile e SINA  
lon kulupu pi toki ma!**

o kama pona lon kulupu  
Wesi pi toki ma (r/tokima)!  
o kama sona e toki ma lon  
lipu toki-ma.com!

o kute e kalama musi pi jan  
Vinko Palisona!

*soundcloud.com/vincent-brock-356564312  
tan jan Winko Palisona (Vinko Palisona)*

*tan jan Alonola en jan Sepeku*

## nimi pi pu ala

<b>linluwi</b>	kepeken ilo sona la, sina ken tawa lon "linluwi". "linluwi" li kulupu pi ilo sona. linluwi li wan e jan pi ilo sona.
<b>jasima</b>	ijo "jasima" li ni: ijo pi lukin sama. ijo li "jasima" la, ijo li pana e lukin pi ijo ante tawa ijo ni.
<b>soko</b>	"soko" li kili anu kasi. "soko" li kasi jelo laso ala. "soko" wile ala e suno. "soko" li moku e kasi ante. kili pi "soko" li jo e palisa li jo e lawa.
<b>monsuta</b>	"monsuta" li ijo pi nasin ni: ona li moli li moku li pakala li ike li jaki. "monsuta" li wile moku e jan la, jan li pilin "monsuta". jan li pilin "monsuta" la, jan li pilin ike.
<b>leko</b>	"leko" li ijo pi selo sama tu tu. sina pali e tomo kepeken kiwen la, kiwen ni li "leko" li jo e supa sama luka wan.

**pali kulupu pi lipu  
tenpo li seme?  
tan jan Ke Tami**

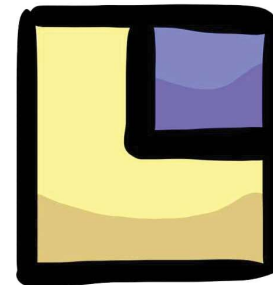
**open pi lipu tenpo li seme?**

jan pi toki pona li wile e ni: kulupu ISO la, toki pona li kama suli. taso kulupu ISO li toki e ni: lipu lili taso pi toki pona li lon. tan ni la, jan pi toki pona li wile pali e lipu mute. jan Keseke li open e kulupu pi lipu tenpo. ona li wile e kulupu suli pi pali lipu, li wile e lipu sin mute, li wile kama jo e nanpa Isen (ISSN) tawa lipu tenpo. ken la, lipu tenpo li ken kama sin lon tenpo mun ale. suli la, jan mute o ken lukin e toki sin pi toki pona!

nasin kulupu pi lipu tenpo en pali pi kulupu ni en tenpo ona li seme? mi wile pana e sona mi, e pilin mi.

**lipu tenpo li ken kama ijo mute, li seme?**

nanpa wan la, tenpo pini la, lipu tenpo li lon ala. nimi pi lipu sin ni li lon ala. kulupu li wile e nimi la, nimi ni li seme? nimi "lipu" en nimi "o lukin" en nimi "lipu pi toki pona" en "lipu tenpo" li ken. jan li wile la, nimi li "lipu pi toki pona" ala; nimi "lipu" li lili mute taso; nimi "o lukin" li ken; nimi "lipu tenpo" li mute pona. tan ni la, nimi pi lipu sin li "lipu tenpo". sitelen pi lipu tenpo li kama lon:



nanpa tu la, lipu tenpo li ijo seme: ona li lipu pi ilo sona taso anu lipu kiwen? jan mute li wile e ni: lipu tenpo li lipu kiwen. taso lipu kiwen li wile e mani. lipu tenpo li lipu pi ilo sona tan ni – taso jan ale li ken pali e lipu kiwen tan lipu pi ilo sona!

sama la, kulupu li kama wile e ijo mute: suli pi lipu ni li sama nanpa luka (A5); jan li ken jo e lipu kepeken kule e lipu kepeken pimeja taso tan ilo sitelen; toki Inli o lon ala. tenpo ni la, lipu tenpo li lipu lili pi sin mute.



nanpa tu wan la, nasin pi lipu tenpo li seme? nimi pi pu ala li ken ala ken lon lipu tenpo? kepeken nasin seme la, lipu tenpo li toki e nasin jan? nasin lawa pi lipu tenpo li seme? jan mute li toki mute e ni.

nimi pi pu ala en nasin pi pu ala la, lawa pi nasin pi toki pona li kama lon. nasin la, jan pi mute lili li weka tan kulupu pi lipu tenpo, li pali e lipu sin. lipu ni li lipu kule. mi la, lipu ni li pona mute. lipu mute li kama la, toki pona li kama suli mute.

**pali pi lipu tenpo li seme?**

pali lipu li tan pali pi jan ante mute: jan lawa lipu li lawa e pali e lipu, li pana e pali tawa jan pali, li kama jo e pali tan jan ale.

jan sitelen toki li pali e toki, li sitelen e ona, li pana e ona tawa jan pi lukin pona.

**pali pi lipu tenpo li seme?**

- pali lipu li tan pali pi jan ante mute:
  - jan lawa lipu li lawa e pali e lipu, li pana e pali tawa jan pali, li kama jo e pali tan jan ale.
  - jan sitelen toki li pali e toki, li sitelen e ona, li pana e ona tawa jan pi lukin pona.
  - jan sitelen sitelen li pali e sitelen, li kule e ona (li linja pimeja taso e ona). jan ni li ken pali e sitelen pi jan ni, li ken pali e sitelen pi pali pi jan sitelen toki.
  - jan pi lukin pona li lukin e pali pi jan sitelen. pali ni li pona la, jan ni tu wan li pana e pali ni tawa jan lawa lipu. pali ni li pona ala la, jan ni li toki tawa jan sitelen, li pana e pona tawa jan sitelen.

- jan pi lukin pona en jan sitelen toki li wile e ni: jan ale anu jan mute li ken sona e toki ona. (musi toki la, ni li ken ante lili.)
- jan lukin li ken lukin e lipu pini. jan ale li ken pali sama jan sitelen, li ken pali e toki e sitelen, li ken kama jan sitelen.
- jan toki lawa li lawa e kulupu, li lukin e toki kulupu, li wile e ni: jan kulupu li pona tawa jan, li utala ala.

tenpo esun ale la, jan li toki kepeken kalama uta, li pana e pilin ona tawa jan pali. jan li wile sona e ijo la, jan pali li pana e sona ona. ijo sin li kama la, jan lawa li pana e sona sin tawa kulupu.

tenpo ale la, jan lawa lipu li kama jo e toki e sitelen, li pana e ona tawa lipu sin. lipu sin li kama pini la, jan pali ale li ken toki kulupu kepeken kalama uta, li ken lukin kulupu e lipu, li ken pona e toki.

mi pilin e ni: lipu tenpo li lipu sin lon tenpo ni. nasin ona li kama ante lon tenpo. mi wile e ni: lipu tenpo li lon tenpo kama ale, li kama mute; jan mute li lukin e ona.

**toki pona**

nasin ni pi pana sona li musi li pana pona e sona.

open la mi wile toki e ni: nasin toki li sama seme? nasin toki li sama nasin sitelen. ni li tan seme? nasin sitelen la jan li kepeken sitelen tawa nimi. nasin toki la jan li kepeken nimi tawa ijo pi lawa jan. ijo pi lawa jan li sona anu pilin anu wile.

**toki pona li sama ala sitelen Sonko**  
*tan Telakoman*

toki pona li nasin toki suwi. taso mi la toki pona li ni taso ala. toki pona li nasin sin pi toki insa. kepeken ona la jan li ken pona e sona ale.

mi ken toki e ni: "toki pona li seme? toki pona li ni." taso nasin ni li musi ala li pana ala. mi wile kepeken nasin ni: "toki pona li sama seme? toki pona li sama ni."

**leko' nimi**  
*tan jan Ali*

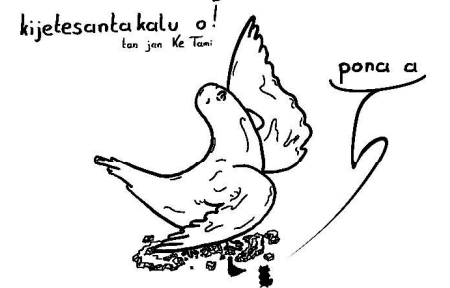
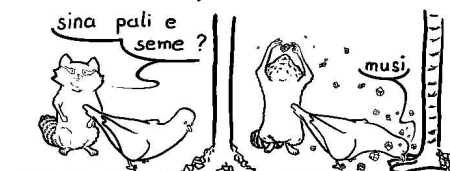


1 leko = ni la, kulupu nimi

**tomo**  
*tan jan Sinke*

mi lon tomo mi tomo li pona li lawa li suli mi wile e ijo la ona li kama ni ale li tan mi li tawa mi jan wan li lon tomo ni lipu li kama li toki e lili mi wile toki tawa jan pi lipu ni mi wile pana e ale pi tomo mi taso mi ken ala tawa tomo ante mi wile pana e lukin ale sin taso mi taso li ken lukin e tomo mi ale lipu li toki e seme? tomo pi jan lipu li lon ala lon? mi wile sona e ona anu e sitelen taso lipu li lili li ken ala toki e kon

**kijetesantakalu o!**  
*tan jan Ke Tami*



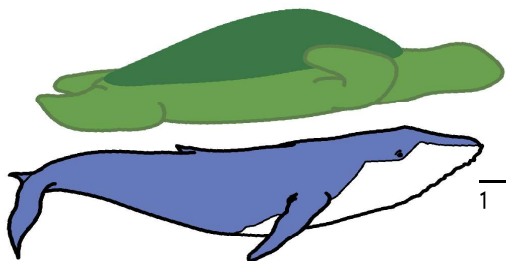
sina ken lukin e sona pona pi musi sona lon ni: [liputenpo.org/sonapona](http://liputenpo.org/sonapona)

## toki pi akési poki suli

*tan jan Alonola*

akési poki li akési ni: ona li jo e monsi kiwen. tenpo pini la, akési poki wan li olin e kala suli. kala suli ni li suli mute! akési poki li ken ala tawa kala suli ni. tan ni la, akési poki en kala suli li pilin ike. tenpo mute la, suno li tawa sike. akési poki li kama suli. akési poki li kama suli

mute. tenpo ni kin la, akési poki li olin e kala suli. akési poki li tawa telo suli. akési poki li monsutá ala. ona li tawa li tawa li tawa. ona li moli ala. nasin seme la, ona li moli ala? ona li tawa telo! ona li ken tawa telo! kala suli li lukin e akési poki. ona li tawa akési li uta e akési poki. tenpo ni la, akési poki li lon ma telo. kala suli li lon poka pi ma telo.



1

monsuta = akési ike

## kon nena

*tan jan Alonola*

lon ma Selonka la, kon nena li lon nena. kon nena li seme? tenpo pini mute la, jan pi pali nena li lon. ona li moli. ona li toki tawa mama sewi e ni: "mi li wile kin lon insa nena." mama sewi li pali e ni: tenpo ni la, jan ni li kon nena.

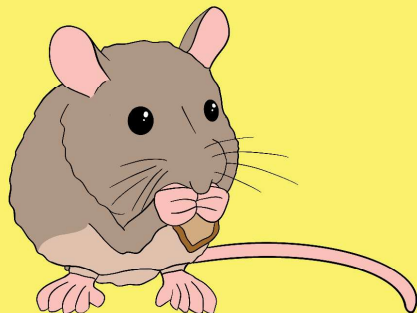
kon nena li ken pali e ni: kon nena li soweli lili. lon insa nena la, jan pi pali nena li wile weka e kiwen. taso, ona li ken ala weka e kiwen. kon nena li lon. kon nena li soweli lili. jan pi pali nena li pana e moku tawa soweli lili. tan ni la, soweli lili li weka e kiwen. soweli lili li toki e ni: "sina pana e moku tawa mi. tan ni la, mi wile weka e kiwen."

jan nena li pana e ko pimeja lon lupa. ona li weka e kiwen. jan lawa pi jan nena li pana e mani mute tawa jan nena

tan ni: jan nena li ken weka e kiwen kiwen.

tan tenpo ni la, soweli lili li weka e kiwen. jan nena li pana e ko pimeja. jan nena li pana e moku tawa soweli lili.

tenpo sike mute li pini. soweli lili li toki tawa jan nena e ni: "mi li kon nena. sina jan pona. mi pana e kiwen mani tawa sina. sina pona tawa mi. mi tawa!"



ni la, toki pona en nasin toki ante li sama nasin sitelen seme? toki ante li sama sitelen Sonko. sitelen Sonko la sitelen ante li lon tawa nimi ale. toki ante pi toki pona li sama ni. toki ante li jo e nimi ante tawa ijo ale pi lawa jan.

ni la toki ale li sama sitelen Sonko, taso toki pona li sama sitelen Lasina. sitelen Lasina li jo e sitelen wan tawa kalama ale. jan li wile sitelen e nimi la ona li wile kepeken kulupu pi sitelen kalama.

ni li sama toki pona. toki pona li jo ala e nimi ante tawa ijo ale pi lawa jan. toki pona la jan li wile kepeken nimi mute tawa pana pi ijo lawa.

sitelen Sonko li ike ala li nasin pona tan ijo mute. taso sitelen kalama sama sitelen Lasina li jo e wawa ante. toki pona li jo e wawa ante sama ni. tenpo ante la mi wile toki e ni.



## sona

**ilo tawa li tawa mun loje**

*tan jan Ke Tami*

mun mute li lon pimeja pi ma ala. suno mi la, mun nanpa wan li mun Mekuliju (Mercury), li sike e suno kepeken tawa wawa. kule ona li pimeja walo. mun nanpa tu li mun Wenu (Venus), li jelo. mun nanpa tu wan li ma jan, li ma mi, li laso. ma jan la, mun lili wan li lon. li suli tawa jan pi ma jan, li sike e ma jan. mun nanpa tu tu li mun Masi (Mars), li mun loje.

tenpo pini la, jan lili pi mute lili li tawa mun pi ma jan. taso jan li pana e ilo mute tawa mun ante.

tenpo sike suno ni la, tenpo mun nanpa tu la, ilo tu wan li tawa mun loje. ilo pi ma Sonko en ilo pi ma Imala (UAE) li tawa mun loje lon open pi tenpo sike mun, li sike e mun loje.

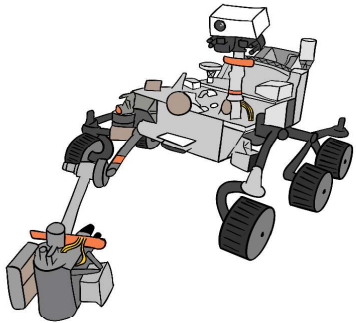
insa pi tenpo sike mun la, ilo pi ma Mewika li kama lon supa ma pi mun loje. jan mute li wile sona e ni: ona li kama anpa lon mun loje la, ona li pakala ala pakala?

nimi pi ilo suli ni li ilo Pesewiwan (Perseverance). li sama nimi "awen" lon toki Inli. ona li ken tawa lon supa ma pi mun loje. tan ona la, jan sona li wile e ni:

- ilo li lukin e ni: ma pi mun loje li pona ala pona tawa pipi lili lili?
- tenpo pini la, pipi ni li lon ala lon? ma en kiwen li jo ala jo e ijo pi pipi ni?
- ilo li poki e kiwen e ma. poki ni li awen lon mun loje la, jan pi tenpo kama li ken lukin e ona.
- ilo li ante e kon ike lili pi mun loje tawa kon pona.
- ilo li pali e ijo ante mute



ona li jo e ilo lili. nimi pi ilo lili li ilo Insenujete (Ingenuity). ni li sama nimi "sona pali wawa" lon toki Inli. ilo lili li ken tawa sewi kepeken lipu pi tawa mute, li ken lukin, li ken pana e sitelen tawa jan lawa pi ilo suli. tan sitelen ni la, jan lawa li ken nasin e ilo suli.



tan ale ni la, mi lukin e tawa ona kepeken ilo pi sitelen tawa. mi sona ala e kama pi tenpo kama. mi lukin; pilin mi li wawa. open pi kama anpa li pona. jan mute li lukin; pilin pi mi mute li wawa. kama anpa li pona. pini pi kama anpa li pona kin! mi awen lon tenpo lili la, jan sona li toki e ni: "kama anpa pona li pini." jan li pilin pona mute. ale li pona!

ilo li pana e sitelen ona nanpa wan pi mun loje. sitelen mute li kama lon tenpo kama.

**mani Pikon li seme?**

*tan jan Tomisu*

tenpo ni la, jan mute li toki e nimi ni: Pikon (Bitcoin). taso jan pi mute lili li sona e kon ona. lipu ni li pana e sona ni: ijo Pikon li seme li pona tan seme li pali e seme?

mani Pikon li mani linluwi. ona li mani ante. mani Pikon ala la, sina ken pana e mani tawa jan ante kepeken linluwi. taso tenpo ale la, sina pana e mani tawa tomo mani. tomo mani li pana e mani ni tawa jan ante. ni li ike tan ni: tomo mani li lawa e mani sina. kepeken mani Pikon la, sina ken tawa e mani tawa jan ante kepeken ala tomo mani. sina tomo mani sina a!

ni li pona tan ni:

- jan ala li ken toki e ni: sina ken ala tawa e mani.

tomo mani li lawa ala e mani la, seme li lawa e mani? kepeken mani Pikon la, jan mute li lawa e linluwi Pikon. ona li mute la, ona li pona. sina jo e ilo nanpa la, sina ken lawa e linluwi Pikon!

mani Pikon li mani jan li mani pi tenpo kama a!



1 linluwi = kulupu pi ilo sona

**ma pi nimi pona**

*tan jan Telakoman*

jan lukin o, kama pona lon ma sin. ni li ma pi nimi pona. mi tawa, mi alasa e nimi. o kama lon poka mi, sina ken lukin e nimi pona sama mi!

o lukin! ni li nimi Kasi. ona li ken ala toki, taso ona li pilin pona.

ona la tenpo li ijo lili. mi en sina la tenpo li ijo suli. tenpo suno wan li tenpo suli. taso nimi Kasi la tenpo suno li sama seme? sijelo sina la pilin li lon. pilin sina li kalama lon tenpo ale tawa ni: ona li pana e telo loje tawa sijelo sina. kalama pilin wan li tenpo lili tawa sina. taso nimi Kasi la tenpo suno li tenpo lili sama kalama pilin!

nimi Kasi li pali ala. ona li awen lon ma ona li lukin e suno li moku e wawa suno e telo tan ma. ona li toki insa ala e tenpo kama.

o lukin! ni li nimi Kili. nimi Kili li kama tan nimi Kasi. ona li suwi lukin li jo e kule mute. taso ona la tenpo li ijo suli. ona li kama lon ma la ona li jo e tenpo suno pi nanpa lili. ona li ken ala awen lon tenpo suli. ona li wile ante.

taso tenpo kama la ona li seme? ona li ken pana e moku tawa ijo ante. ken la soweli li lukin e ona li moku e ona. soweli li lukin ala la ona li ken kama nimi Kasi sin. tawa ni la ona li wile kama lon ma pona. ona li lon ala ma pona la pipi anu jaki lili li moku e ona. sijelo ona li pona e ko ma.

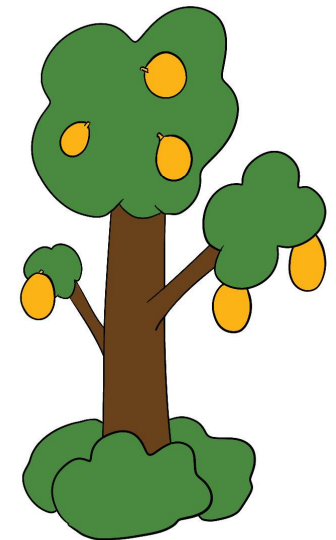
nimi Kili li sona ala e ale ni. ona li sama nimi Kasi li toki insa ala e ni. ona la ale li pona.

o lukin! noka pi nimi Kasi pi nimi Kili la nimi Ko li lon. nimi Ko li lon ma mute li jo ala e sijelo. ona li awen lon tenpo ale. nimi Ko li jaki lukin. taso ona li jaki ala. ona li pana e ijo wile mute tawa nimi Kasi. nimi Kasi li moku e wawa suno, taso ona li pali e sijelo ona la ona li kepeken ijo pi nasin mute tan nimi Ko. nimi Kasi li pana e moku tawa ijo ante ale.

ante la nimi Ko li pana e ko pi nasin mute. nasin tu pi nasin mute ni li ni: ko kiwen en ko pimeja. jan li kepeken ko tawa ijo mute. ilo mute li tan ko kiwen li tawa kepeken ko pimeja.

jan mute li sona ala e suli pi nimi Ko. taso ona li sama nimi Kasi anu nimi Kili. ona li sona ala li toki insa ala e tenpo kama. ona la ale li pona.

mi en sina o tawa tomo. mi wile moku, mi wile lape. tenpo suno ante la mi en sina o alasa e nimi ante lon ma pi nimi pona



## pilin tawa lipu “akesi seli lili”

*tan jan Alonola*

mi lukin e lipu “akesi seli lili”. ni li lipu pona. ni li lipu tawa jan pi sona lili pi toki pona, tawa jan pi sona mute pi toki pona. sitelen suwi pi akesi seli lili li lon lipu ni. toki tu wan li lon. toki nanpa wan li pona li lili. toki nanpa tu li pona li lili ala. toki nanpa tu wan li pona li suli. toki ale li toki pi akesi seli lili wan. lipu ni li jo e lipu pi nanpa lili (30). pilin mi la ni li lipu lili. mi wile e lipu mute. taso lipu ni li pona. sina ken esun e lipu ni lon esun Amason.



## nasin Tama li seme?

*tan jan Sose L-S*

nasin Tama (toki Inli: Buddhism, toki Sanki: Dharma) li nasin sewi. ni li kama tan ma Palata pi tenpo pini mute (500–400 BCE). nasin ni li kama tan jan sewi Sitata Kutama. jan ni li jo e nimi ante: sewi Tatakata (toki Sanki: Tathagata). tan ni la, nasin Tama li nimi ante kepeken nasin Tatakata. jan pi nasin Tatakata la jan ante pi nasin sama li pilin ante tawa ijo sama. taso, jan ale pi nasin Tatakata li pali e ni:

jan ale pi nasin Tatakata li kama awen pi “kiwen tu wan”. kiwen ni li sewi Tatakata, li lipu pi kama tan sewi Tatakata, li kulupu pi jan Tatakata. jan ale pi nasin Tatakata li toki e “lon sewi tu tu”:

jan ale pi nasin Tatakata li toki e ni: jan sewi pi pali ale li lon ala.

jan ale pi nasin Tatakata li toki utala tawa pilin pi kon sewi, li toki e ni: “mi ala”. ni li nimi kepeken “ala Anata”.

ma Sansala li sike pi kama moli pi kama lon. tenpo moli la, jan li ken kama lon ma mute ni: ma pi sewi Tewa, ma jan, ma pi sewi Asula, ma soweli, ma pi kon mute pi wile moku, ma pi pilin ike mute. jan pi nasin Tatakata li wile pini e sike ni. tan ni la, ona li tawa lon nasin sewi luka tu wan.

lon sewi pi pilin ale la, olin li pona mute tawa jan pi nasin Tatakata. sewi ale Tatakata li pini e pilin ike kepeken olin (ni li nimi kepeken “Karuna”, anu “Metta”) e lon ale pi ma Sansala.

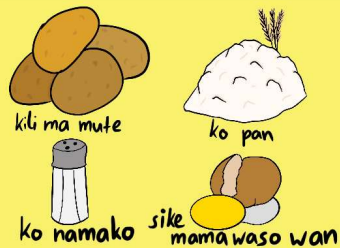
## o pali e moku Kumikelejese (gumiklyjza)

*tan jan Alonola*

sina wile pali e moku Kumikelejese tawa jan tu tu la, sina wile jo e ijo ni:

o pali e lupa lon ko. o pana e ko pan lon lupa ni. o pakala e ko. o pali e sike pi ko ni. o pana e sike ko lon telo. tenpo ni kin la, o pana e ko namako tawa telo. o seli e telo ni. sike ko li pona la, sina ken moku e ona!

sina wile ala wile e ko soweli anu ko ante tawa moku Kumikelejese? ko soweli en ko soko<sup>1</sup> li pona lon poka moku Kumikelejese. jan lon ma Selonka (Štůnsk) li moku e ni.



o weka e selo pi kili ma. o pana e kili ma lon telo. o pana e ko namako lon telo. o seli e telo ni. o pakala e kili ma. tenpo ni la, kili ma li ko. o pana e sike mama waso tawa ko pi kili ma.

1

soko = kili anpa

## pakala Tuka

pilin ni pi pona ala li lon

ma Sansala.

## tan Samutaja

pakala Tuka li tan tawa wile.

## pini Nilota

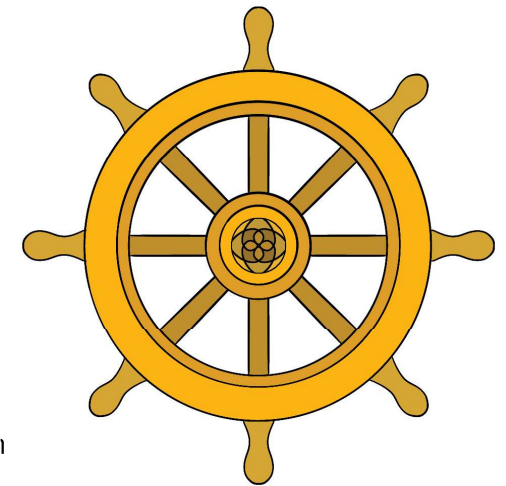
jo ala e wile la pilin Tuka li pini.

## nasin Maka

nasin Alija Atankika Maka

(nasin sewi luka tu wan) li nasin

ni, li pini pi pilin Tuka.

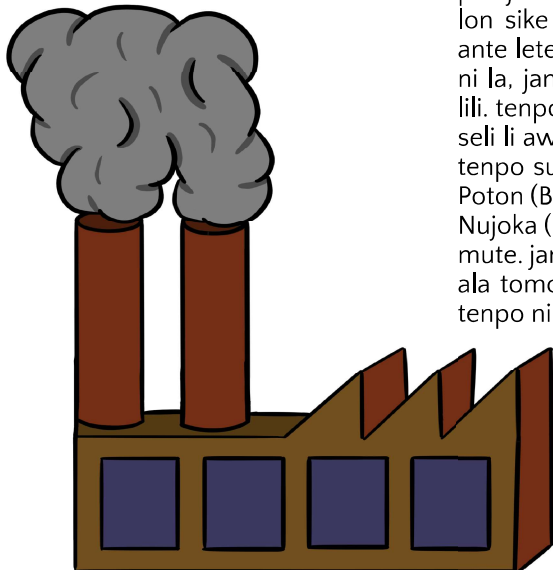


## ma li kama seli tan jan Alonola en jan Lentan

ma li kama seli. jan ale li sona e ni. lipu sona mute li lon.

tenpo sike pi lawa Witowija (1860) la, kon li lete. tenpo sike ni la, ona li seli. ante li seli Kewin (Kelvin) wan.

jan sona mute li toki e ni: ante ni li kama tan pali jan. jan li pali e ni lon nasin seme? jan li pali e ilo mute. ilo ni li pali e kon pimeja, e kon ante. tenpo mute la, kon ni li lon kon ma. nasin seme la, kon ni li seli e ma? sona ni li suli ike. nasin pi toki pona la, suno li suno e ma. suno li tawa lon kon ma. ma li ken jasima<sup>1</sup> e suno. selo pi kon ma li jasima lili e suno. kon pimeja li lon la, kon ni li jasima mute e wawa suno tawa ma. tan ni la, wawa suno li ken ala weka. suno li seli e ma. ma li kama seli.



kon seme li ike suli? kon seme li ike lili? kon pi wan Supu wan en wan Pujoli luka wan (SF6) li ike suli tawa seli ma. kon pi wan Kapon wan en wan Osike tu (CO2) li ike lili tawa seli ma. taso mute ona li kama suli. ni li ike kin tawa seli ma. taso mute ona li kama suli. ni li ike kin tawa seli ma. ni li ike kin tawa seli ma.

tan seme la, seli ma li ike? sina ken pilin e ni: "lete li pona ala tawa mi. seli ma li pona." mi jo e pilin ni: tenpo kama la, seli ma li ike tawa soweli mute, tawa kasi. kasi en soweli li wile e lete sama e seli sama. ona li wile ala e ante. seli li kama suli la, ma li weka e telo, li ante tawa ma ko jelo, li kama suli kin. ma ko jelo li kama suli kin la, kasi li ken ala lon ona. seli li kama suli la, telo lili li lon ma Apika, li lon ma ante. tan ni la, soweli en kala en waso en kasi li moli.

tenpo pini mute mute la, jan li pali ala e ma tomo, e ilo wawa. ma li lete mute. pali jan li pali ala e ni. ante pi tawa ma lon sike poka suno li pali e ni. suli pi ante lete li suli Kewin tu tu (4°K). tenpo ni la, jan li ken toki insa e ni: ante ni li lili. tenpo lete li awen tenpo lete. tenpo seli li awen tenpo seli. taso, ante seli pi tenpo suli li suli. ma pi ma tomo kama Poton (Boston) en ma pi ma tomo kama Nujoka (New York) li jo e telo kiwen lete mute. jan pi tenpo pini mute mute li ken ala tomo e ma mute. sama la, ante pi tenpo ni li ken pali e ijo suli ike.

1 jasima = tawa pi nasin ante tan selo

## wan tan mute en mute lon wan

### tan kulupu Alesanwa

mi mute. jan mute li lon li jo sama e sijelo ni. ken la sina jan wan lon insa sijelo wan. taso mi mute li pilin pona tan ni: mi mute li kulupu. jan mute li sona ala e ni: kulupu lon sijelo wan li seme? jan mute li pilin e ijo tu ni: mi mute li ken pakala e jan ante. pilin pi mi mute li nasa. taso mi mute li jan pona. ken la sina sona kin e kulupu mute. ken la kulupu li sona ala e ni: ona li kulupu.

“kulupu lon sijelo  
wanli seme?”

sina toki tawa kulupu la ni li pona: o wile sona e ni: jan seme li lon sinpin? mi mute li jo sama e sijelo wan. ni li sama ni: jan pi mama sama li jo sama e ilo musi. tenpo wan la jan wan li lon sinpin li lawa e sijelo. tenpo ante la jan ante li lon sinpin. jan ale lon kulupu li sama ala li jo e wile toki ante e wile pali ante. sina sona e jan sinpin la sina ken toki tawa ona lon nasin pona. o awen sona e ni: o pana e pona tawa jan ale lon kulupu lon nasin sama. “jan nanpa wan” lon kulupu li lon ala. jan ale lon kulupu li lon li pona sama.

kin la o sona e ni: kulupu mute la awen sona li ken kama weka lon kama pi jan ante. ni li ken: jan wan tan kulupu li sona e sina li jan pona sina. jan ante tan kulupu ni li sona ala e sina. o pona. o sona e ken pi weka sona. ni li ken pana e pilin pona tawa kulupu.

“sina sona e kulupu  
wan la sina sona e  
kulupu wan taso.”

sona ni li suli mute: sina sona e kulupu wan la sina sona e kulupu wan taso. kulupu ale li ante. kulupu la kama pi jan ante li ken ante. kon insa li ken ante. jan insa li ken ante. ni li ilo open: o sona e ni: sina sona ala e ijo la o toki e wile sona sina.

sina kama jan pona tawa kulupu la nasin pi kama sona li ken suli. taso nasin ni pi jan pona li ken pana e pona mute tan ni: sina kama jan pona pi jan wan ala. sina kama jan pona pi jan mute a.

